

автоматизації технологічних процесів і виробництв, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (46006, м. Тернопіль, вул. Руська, 56, e-mail: rogatynska_o@ukr.net).

ДЕНКЕВИЧ Марія-Мар'яна Михайлівна – магістрантка першого року навчання факультету економіки та менеджменту, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (46006, Тернопіль, вул. Руська, 56, e-mail: maryana_denkevych@ukr.net).

ДМЫТРИВ Dmytro – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Head of Department of Economic Cybernetics, Ternopil Ivan Puluj National Technical University (46001, Ternopil, 56, Ruska Str., e-mail: dmytrivd75@gmail.com).

ДМЫТРИВ Olena – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Department of Automation of Technological Processes and Production, Ternopil Ivan Puluj National Technical University (46001, Ternopil, 56, Ruska Str., e-mail: rogatynska_o@ukr.net).

DENKEVYCH Mariia-Mariana – First Year Master's Student of the Faculty of Economics and Management, Ternopil Ivan Puluj National Technical University (46001, Ternopil, 56, Ruska Str., e-mail: maryana_denkevych@ukr.net).

ДМЫТРИВ Дмитрий Владимирович – кандидат технических наук, доцент, заведующий кафедрой экономической кибернетики, Тернопольский национальный технический университет имени Ивана Пулюя (46006, г. Тернополь, ул. Руська, 56, e-mail: dmytrivd75@gmail.com).

ДМЫТРИВ Елена Романовна – кандидат технических наук, доцент кафедры автоматизации технологических процессов и производств, Тернопольский национальный технический университет имени Ивана Пулюя (46006, г. Тернополь, ул. Руська, 56, e-mail: rogatynska_o@ukr.net).

ДЕНКЕВИЧ Мария-Марьяна Михайловна – магістрантка першого года обучения факультета экономики и менеджмента, Тернопольский национальный технический университет имени Ивана Пулюя (46006, г. Тернополь, ул. Руська, 56, e-mail: maryana_denkevych@ukr.net).

УДК 351.07:005.5 (075.8; 477)

DOI: 10.37128/2411-4413-2021-2-11

**ОСОБЛИВОСТІ
ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ І
ТЕХНОЛОГІЙ
ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ В
КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

ГАЛИЧ О.А.,
*кандидат економічних наук, професор,
перший проректор*

ДЕМИДКІН О.С.,
*здобувач вищої освіти ступеня доктора
філософії
кафедри публічного управління та
адміністрування,
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава)*

У статті актуалізовано важливість застосування сучасних інформаційних систем і технологій публічного управління та адміністрування в контексті євроінтеграційних процесів. Обґрунтовано, що ефективність роботи органів влади всіх рівнів у значній мірі визначається якістю і оперативністю їх інформаційно-аналітичного обслуговування. Визначено сутнісно-змістовну характеристику інформаційної системи публічного управління та адміністрування шляхом узагальнення поглядів вітчизняних та зарубіжних вчених. Структуру інформаційної системи визначено через виокремлення чотирьох основних складових: засоби фіксації і збору інформації; засоби передачі відповідних даних та повідомлень; засоби збереження інформації; засоби аналізу, обробки і представлення інформації. Охарактеризовано напрями функціонування взаємопов'язаних інформаційних систем, забезпечуючих електронну взаємодію органів публічної влади різних країн в умовах цифровізації та глобалізації соціально-економічних відносин із представниками бізнес-структур і громадянського суспільства, що дозволили сформувати елементи «віртуальної громадянськості» і «цифрової влади» як трансформованих форм публічного управління. Серед них: вільне переміщення інформаційних даних; розширення форм аудіовізуального спілкування за допомогою розвитку сучасної комп'ютерної техніки; інтерактивність сучасних медіазасобів, що застосовуються в системі публічного управління; анонімність колективного та індивідуального спілкування в мережі Інтернет; стрімке поширення інформації за допомогою сучасних комунікацій; сучасні засоби формування і передачі інформації. Формалізовано технологію інформаційного обміну в інформаційній системі публічного управління та адміністрування в умовах глобалізації та євроінтеграції. Виокремлено переваги інформаційних технологій у публічному управлінні для реалізації соціально-економічних проєктів взаємодії, серед яких: створення умов для доступності інформації по значущих економічних і соціальних питаннях; підвищення рівня взаємної довіри в суспільстві; зміцнення зворотних зв'язків між державними і громадськими суб'єктами публічно-управлінських відносин; створення інноваційних форм участі населення в публічному управлінні, становлення джерел прозорості дій взаємодіючих інститутів; забезпечення зростання продуктивності електронного уряду при скороченні часових і трудових витрат при обробці інформації та прийнятті рішень.

Ключові слова: електронний уряд, євроінтеграція, інформаційна система, інформаційне суспільство, органи влади, публічне управління, цифровізація.

Рис.: 1. Літ.: 18.

FEATURES OF INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES OF PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES

HALYCH Oleksandr,
Candidate of Economic Sciences, Professor,
First Vice-Rector

DEMYDKIN Oleh,
Higher education degree seeker of Doctor of Philosophy,
Department of Public Management and Administration
Poltava State Agrarian Academy
(Poltava)

The article updates the importance of using modern information systems and technologies of public administration and administration in the context of European integration processes. It has been substantiated that the efficiency of the work of authorities at all levels is largely determined by

the quality and efficiency of their information and analytical services. The essential-meaningful characteristic of the information system of public administration and administration has been determined by generalizing the views of domestic and foreign scientists. The structure of the information system was defined through the allocation of four main components: means of fixing and collecting information; means of transmitting the relevant data and messages; information storage means; means of analysis, processing and presentation of information. The directions of the functioning of interconnected information systems that ensure electronic interaction of public authorities of different countries in the context of digitalization and globalization of socio-economic relations with representatives of business structures and civil society, allowing to form elements of the "virtual community" and "digital power" as transformed forms of public administration were characterized. Among them are: free movement of information data; expansion of forms of audiovisual communication through the development of modern computer technology; interactivity of modern media tools used in the public administration system; anonymity of collective and individual communication on the Internet; the rapid dissemination of information using modern communications; modern means of forming and transmitting information. The technology of information exchange in the information system of public management and administration in the context of globalization and eurointegration has been formalized. The advantages of information technologies in public administration for the implementation of socio-economic cooperation projects is highlighted, including: creating conditions for the availability of information on significant economic and social issues; strengthening the level of mutual trust in society; strengthening feedback between state and public subjects of public administration relations; creation of innovative forms of public participation in public administration; the formation of sources of transparency in the actions of interacting institutions; ensuring productivity growth of e-government while reducing time and labor costs in information processing and decision-making.

Key words: authorities, digitalization, e-government, European integration, information society, information system, public administration.

Fig.: 1. Lit.: 18.

ОСОБЕННОСТИ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ И ТЕХНОЛОГИЙ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ И АДМИНИСТРИРОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ ЕВРОИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ

ГАЛИЧ А.А.,

*кандидат экономических наук, профессор,
первый проректор*

ДЕМИДКИН О.С.,

*соискатель высшего образования степени доктора философии
кафедры публичного управления и администрирования,
Полтавская государственная аграрная академия
(г. Полтава)*

В статье актуализирована важность применения современных информационных систем и технологий публичного управления и администрирования в контексте евроинтеграционных процессов. Обосновано, что эффективность работы органов власти всех уровней в значительной степени определяется качеством и оперативностью их информационно-аналитического обслуживания. Определена сущностно-содержательная характеристика информационной системы публичного управления и администрирования путем обобщения взглядов отечественных и зарубежных ученых. Структура информационной системы определена через выделение четырех основных составляющих:

средства фиксации и сбора информации; средства передачи соответствующих данных и сообщений; средства хранения информации; средства анализа, обработки и представления информации. Охарактеризованы направления функционирования взаимосвязанных информационных систем, обеспечивающих электронное взаимодействие органов публичной власти различных стран в условиях цифровизации и глобализации социально-экономических отношений с представителями бизнес-структур и гражданского общества, позволяющие сформировать элементы «виртуальной общественности» и «цифровой власти» как трансформированных форм публичного управления. Среди них: свободное перемещение информационных данных; расширения форм аудиовизуального общения посредством развития современной компьютерной техники; интерактивность современных медиасредств, применяемых в системе публичного управления; анонимность коллективного и индивидуального общения в сети Интернет; стремительное распространение информации с помощью современных коммуникаций; современные средства формирования и передачи информации. Формализовано технологию информационного обмена в информационной системе публичного управления и администрирования в условиях глобализации и евроинтеграции. Выделены преимущества информационных технологий в публичном управлении для реализации социально-экономических проектов взаимодействия, среди которых: создание условий для доступности информации по значимым экономическим и социальным вопросам; повышение уровня взаимного доверия в обществе; укрепление обратных связей между государственными и общественными субъектами публично-управленческих отношений; создание инновационных форм участия населения в публичном управлении; становление источников прозрачности действий взаимодействующих институтов; обеспечение роста производительности электронного правительства при сокращении временных и трудовых затрат при обработке информации и принятии решения.

Ключевые слова: евроинтеграция, информационная система, информационное общество, органы власти, публичное управление, цифровизация, электронное правительство.

Рис.: 1. Лит.: 18.

Постановка проблеми. Стан розвитку сучасних інформаційних систем є досить актуальним питанням в умовах активної інформатизації та діджиталізації європейської спільноти, адже успішне та ефективно функціонування органів влади в значній мірі залежить від прийняття ефективних управлінських рішень керівництвом, що базуються на обґрунтуванні перспективних концепцій розвитку згідно зі своєчасною, достовірною та повною інформацією, яку може надавати відповідна інформаційна система.

В умовах становлення міжнародних економічних відносин і процесів євроінтеграції, активно розвиваються економічні, фінансові, інформаційні, біржові прийоми та методи, що створює нові виклики й загрози. Головним сучасним викликом розвитку економік європейських країн та України зокрема, є активне впровадження цифрових технологій і розвиток цифрової економіки, що супроводжуються загрозою послаблення інформаційної безпеки й наростанням кібератак, що вимагає підвищення рівня захисту, виділення додаткових інвестицій в інформаційну сферу. При цьому управління бізнесом та державою у даних умовах стає прозорим на всіх рівнях. Все це обумовлює необхідність дослідження науково-обґрунтованих і практико-орієнтованих методичних положень щодо управління та регулювання процесів, адекватних новим викликам, зокрема формування системи інформаційного забезпечення

публічного управління в умовах цифрової економіки, яка повністю переформатовує звичні господарські зв'язки й існуючі бізнес-моделі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує значна кількість досліджень, які розкривають особливості інформаційного суспільства європейських країн, інформаційних ресурсів, інформаційних технологій та інформаційних систем у діяльності органів державної та публічної влади, а також публічного управління та адміністрування, зокрема це праці: Авдеєвої І.Л. [11], Архіпової О.І. [1], Василенка Л.А. [2], Воловика В.С. [5], Головіна Т.А. [11], Днепровської Н.В. [17], Зотова В.В. [2], Кайля Я.Я. [5], Коваленка О.О. [6], Колесник Т.В. [7], Ламзіна Р.М. [5], Левицької Т.В. [8], Лумпової Т.І. [9], Матвійчик-Соскіної Н.О. [10], Меркулова А.В. [11], Плеханової Г.О. [15], Пронько Л.М. [13], Туронока С.Г. [14], Ушакової І.О. [15], Чернишова А.Г. [16], Шевцова І.В. [17], Янковського О.В. [18] та інших. Однак, залишається ряд невирішених проблем. Діяльність державних, обласних, регіональних та місцевих органів влади передбачає чітке розуміння конкретних орієнтирів й індикаторів ефективності та результативності просування в зазначеному напрямі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Це неможливо без розуміння змістовно-сутнісного стану даного питання. Тому більш докладного обґрунтування потребує питання залучення сучасних інформаційних систем й технологій у процес публічного управління та адміністрування.

Формулювання цілей статті. Метою статті є огляд змістовної характеристики поняття інформаційних систем і технологій та обґрунтування необхідності їх впровадження в публічне управління з метою отримання об'єктивної інформації стосовно всіх аспектів діяльності органів влади для продукування ефективних управлінських рішень і визначення стратегічних напрямів розвитку в умовах євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність роботи органів влади всіх рівнів у значній мірі визначається якістю і оперативністю їх інформаційно-аналітичного обслуговування. Ця проблема повинна вирішуватися за багатьма напрямками. Один із них – розробка та застосування автоматизованих систем адміністративного управління і контролю офісного типу, що створюються на основі впровадження нових інформаційних технологій. Ці системи повинні забезпечувати працівників апарату якісною і своєчасною інформацією, створювати умови для її оперативного знаходження, аналізу, оцінки та подання користувачам у необхідному вигляді в необхідний час. Даний клас інформаційних систем використовує не тільки інформацію конкретної організації, де розміщуються дані системи, а й інформаційні ресурси інших органів, пристосовуючи для цього різні канали зв'язку, комунікації та засоби взаємообміну даними.

Інформаційна система, що забезпечує діяльність об'єктів даного типу, повинна мати відповідні програмно-технічні засоби для колективної та індивідуальної підготовки й прийняття рішень, бути розрахованою на велику кількість користувачів, багатофункціональною, територіально-розподіленою, забезпечувати можливість віддаленого доступу до баз даних вищих органів

влади та інших організацій як вітчизняних, так і зарубіжних.

Ефективність публічного управління з часом все більшою мірою залежить від оволодіння технологіями, що дозволяють збирати, аналізувати, зберігати, поширювати знання, а також накопичувати досвід застосування знань для управління діяльністю.

У наш час неможливо уявити існування світу без використання інформаційних ресурсів. Зростання обсягу інформації стало помітним ще в середині ХХ ст., що поступово призвело до появи інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство – це суспільство, в якому створені всі умови для задоволення інформаційних потреб громадян та організацій.

Функціонування органів влади у публічному управлінні неможливо уявити без використання інформаційних систем. Основу ефективного управління складає ретельно підготовлена та впорядкована інформація, саме тому інформаційні системи є невід’ємною складовою у публічному управлінні. В основі інформаційної системи лежить процес виробництва інформації. Тому призначення інформаційної системи – це виробництво інформації для потреб організації у забезпеченні ефективного управління її діяльністю. Розглянемо наступні визначення терміну «інформаційна система».

Інформаційна система – це система, яка організовує зберігання і маніпулювання інформацією про проблемну область. Під терміном «маніпулювання» маються на увазі процедури збору, обробки, пошуку, передачі інформації, необхідної у процесі прийняття рішень у будь-якій області [9, с. 77].

Автоматизована інформаційна система – система, що реалізує інформаційні технології у сфері управління при сумісній роботі управлінського персоналу та комплексу технічних засобів [2, с. 8].

Інформаційна система – сукупність організаційних і технічних засобів для збереження та обробки інформації із метою забезпечення інформаційних потреб користувачів [4].

За ДСТУ 2392-94 (Державний стандарт України: інформація та документація; базові поняття; терміни та визначення) – інформаційна система – це комунікаційна система, що забезпечує збирання, пошук, оброблення та пересилання інформації [3].

Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» визначає інформаційну (автоматизовану) систему як організаційно-технічну систему, в якій реалізується технологія обробки інформації із використанням технічних і програмних засобів [12].

В українському законодавстві встановлені наступні визначення терміну «інформаційна система»:

- автоматизована система, комп’ютерна мережа або система зв’язку;
- організаційно-технічна система обробки інформації за допомогою технічних і програмних засобів;
- система, призначена для одержання, обробки, зберігання, відображення та/або реєстрації даних про технічний стан конструкцій, систем, елементів, їх властивості та/або функціонування [6, с. 11; 8, с. 235; 10, с. 270].

Інформаційна система, як підсистема публічного управління, тісно пов'язана як зі збереженням та видачею інформації, так із забезпеченням обміну інформацією у процесі управління. Вона охоплює сукупність засобів та методів, що дозволяють користувачу збирати, зберігати, передавати і обробляти відібрану інформацію [11, с. 159].

Місією інформаційної системи є виробництво інформації, необхідної для ефективного управління всіма ресурсами організації, створення інформаційного та технічного середовища для управління її діяльністю.

Інформаційні системи включають у себе: технічні засоби обробки даних, програмне забезпечення і відповідний персонал. Внутрішню інформаційну основу утворюють чотири складові частини:

- 1) засоби фіксації і збору інформації;
- 2) засоби передачі відповідних даних та повідомлень;
- 3) засоби збереження інформації;
- 4) засоби аналізу, обробки і представлення інформації [10, с. 269].

Інформаційна система створюється для конкретно-визначеного об'єкту і є ефективною, якщо бере до уваги розходження між рівнями управління, сферами діяльності, а також зовнішніми обставинами. Це дає кожному рівню управління тільки ту інформацію, яка йому необхідна для ефективною реалізації функції управління, що не призводить до перенакопичення та нагромадження інформації.

Впровадження інформаційних систем забезпечить підвищення ефективності діяльності органів влади за рахунок не тільки опрацювання і збереження повсякденної інформації, автоматизації облікових робіт та діловодства, а також за рахунок впровадження нових методів керування, заснованих на моделюванні дій спеціалістів при прийнятті управлінських рішень, використанні сучасних засобів телекомунікації (онлайн-конференції та онлайн-зустрічі, електронна пошта тощо), глобальних і локальних обчислювальних мереж.

В умовах цифровізації та глобалізації соціально-економічних відносин у різних країнах розвивається безліч взаємопов'язаних інформаційних систем, які забезпечують електронну взаємодію органів публічної влади із представниками бізнес-структур і громадянського суспільства. Це дозволяє сформувати елементи «віртуальної громадськості» і «цифрової влади» як трансформованих форм публічного управління, для яких характерно:

1) вільне переміщення інформаційних даних (за винятком відомостей, що становлять державну таємницю, комерційні секрети або іншу інформацію обмеженого користування);

2) розширення форм аудіовізуального спілкування за допомогою розвитку сучасної комп'ютерної техніки, оскільки текстова форма інформації «вимагає від читача деякого аналізу та інтелектуальних зусиль» [2, с. 16], у той час як зображення на екрані дозволяє задіяти візуальний і звуковий аспекти впливу на свідомість;

3) інтерактивність сучасних медіазасобів, які застосовуються в системі публічного управління, формують інформаційну реальність із можливістю її

втілення в реальних соціально-економічних відносинах шляхом виробничих перетворень, укладення торгових угод та інших формах у межах європейського співробітництва;

4) анонімність колективного та індивідуального спілкування в мережі Інтернет, що дає можливість знизити рівень особистої відповідальності за прийняті рішення і вжиті заходи окремих осіб. Також це створює можливість приховати справжні економічні інтереси під прикриттям активності «безликої віртуальної маси» з одночасним латентним маніпулюванням діяльністю економічних підприємств і громадських груп за допомогою неправдивої інформації, що суперечить принципам демократії та побудови державно-приватного партнерства;

5) стрімке поширення інформації за допомогою сучасних комунікацій, що дозволяє розширити число суб'єктів, які сприймають її, підвищити рівень економічного споживання самої інформації та матеріальних продуктів, які ідентифікує дана інформація;

б) сучасні засоби формування і передачі інформації дозволяють незалежним громадянським об'єднанням висловлювати свою позицію у системі існуючих процесів із вираженням громадської думки на всіх рівнях публічного управління [5, с. 27].

Ефективність публічної влади безпосередньо залежить від характеру специфіки її забезпечення найважливішими ресурсами управлінської діяльності. Інформація, як один із даних ресурсів, відображає сутність об'єкта регулювання. За допомогою інформаційних технологій відбувається зміцнення співпраці органів публічної влади, представників бізнес-структур і громадянського суспільства на основі функціонування різних електронних мереж. Використання цих мереж дозволяє забезпечити баланс у способах вираження суб'єктами публічної взаємодії своїх завдань та інтересів. Відбувається розробка планів їх виконання з підвищенням рівня позитивної громадської думки до своєї позиції при збільшенні числа своїх прихильників або споживачів різних послуг [14, с. 88].

Європейський досвід урядування та розвитку взаємовідносин між державою, громадянами та бізнесом, який реалізується шляхом розширення партнерських відносин держави та суспільства, важливо врахувати в процесі системного перетворення публічного управління в Україні.

Одним із важливих аспектів управління є горизонтальна взаємодія державних інституцій, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства за принципами партнерства, субсидіарності, програмування та концентрації.

Наступним важливим аспектом налагодження партнерських відносин є розробка спільних інноваційних проєктів, заснованих на співпраці учасників, ефективному використанні ресурсів, прийнятті спільних рішень та реалізації складних завдань. Налагоджування комунікаційних зв'язків здійснюється в онлайн-просторі, що дає можливість отримувати інформацію, послуги, висловлювати думки при прийнятті рішень через «медіа-ком'юніті» – публічні майданчики.

Проведений категоріальний аналіз інформаційних систем і технологій у сфері публічного управління та адміністрування, особливостей характеру застосування інформаційних і цифрових технологій управління свідчить про низьку функціональну дієвість даної системи, її нездатність справлятися із сучасними потребами в репрезентації цивільних інтересів і впливу різних громадянських інститутів на управлінський процес в умовах глобалізації та євроінтеграції. В якості альтернативи запропонована інформаційна система публічного управління, яка базується на інформаційно-комунікаційних технологіях, що дозволяє забезпечити полісуб'єктність управління за допомогою уніфікованої технології інформаційного обміну, яка забезпечує функціонування адміністративного механізму у внутрішньому середовищі системи і механізму громадської участі та контролю у зовнішньому середовищі державного управління. Вихідним пунктом інформаційного обміну в публічному управлінні виступає виявлення зовнішніх і внутрішніх персоніфікованих джерел інформації. Ними можуть виступати: представники громадянського суспільства, представники органів державного та місцевого управління, міжнародні, зокрема, європейські організації та об'єднання, органи державного та місцевого управління країн Європи. Наступними етапами інформаційного обміну в системі публічного управління стануть збір інформації, її акумулювання і фіксація; формування первинного інформаційного масиву; аналіз і виявлення проблем та імперативів; висунування гіпотези і побудова алгоритмізованої моделі вирішення проблеми; вторинний збір інформації, обґрунтування рекомендацій і пропозицій; підготовка рішень, їх прийняття та реалізація (рис. 1).

Відтак, інформаційні технології у публічному управлінні дають ряд переваг у реалізації соціально-економічних проєктів взаємодії, зокрема:

- створюють умови для доступності інформації по значущих економічних і соціальних питаннях;
- зміцнюють рівень взаємної довіри в суспільстві та забезпечують ефективність державної політики через підвищення інформаційної прозорості державних структур [15, с. 6];
- зміцнюють зворотні зв'язки між державними і громадськими суб'єктами публічно-управлінських відносин, особливо в межах співробітництва з країнами Європейського Союзу;
- створюють інноваційні форми участі населення в публічному управлінні; стають джерелом прозорості дій взаємодіючих інститутів, реалізуючи принципи демократичного регулювання соціально-економічних процесів [16, с. 54];
- забезпечують зростання продуктивності електронного уряду внаслідок скорочення часових і трудових витрат при обробці інформації та прийняття рішення на основі даних відомостей, підвищують якість і суспільну доступність «державних послуг» [17, с. 141].

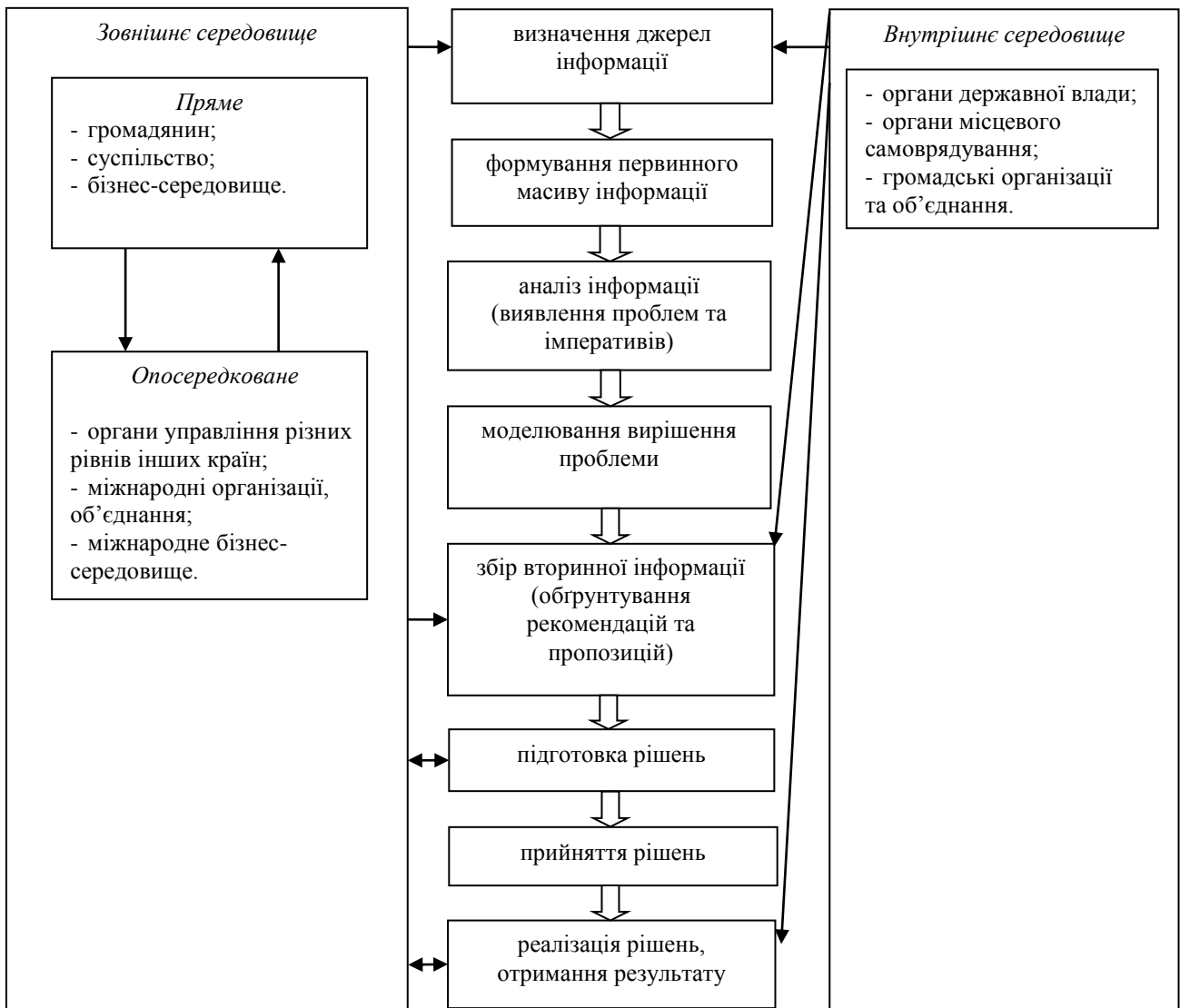

Рис. 1. Технологія інформаційного обміну в інформаційній системі публічного управління та адміністрування в умовах глобалізації
 Джерело: узагальнено авторами на основі даних [2; 16; 17]

Узагальнюючи зазначене, доцільно охарактеризувати перспективи використання інформаційних систем та комунікаційних технологій у сфері публічного управління, зокрема:

1. Інформаційно-технологічні чинники відіграють ключову роль у побудові самої системи публічного управління. На етапі, коли цифрові технології тільки впроваджувалися, технологічно були відсутні можливості побудови стійкої системи інформаційного зв'язку між органами державної влади, суспільством і його представниками. Сучасні засоби й технології інформаційної взаємодії повністю змінюють принципи організації системи публічного управління. Цьому сприяє глобальна мережа Інтернет, в основу якої закладено високопродуктивні магістралі передачі даних. Поява таких технологій надала можливість:

- повсюдно проводити громадські слухання й експертизу найважливіших проєктів суспільства, населення, держави, що дозволяє значно зменшити ступінь помилок. Крім цього, здійснення державного, муніципального та

громадського контролю (нагляду) в різних сферах буде носити характер прозорості й ефективності;

- оперативно створювати робочі групи, центри, штаби для вирішення актуальних проблем суспільства з можливістю підключення всього суспільного потенціалу;

- наповнити систему публічного управління реальним, фактичним змістом у повному розумінні цього слова, що знівелює формалізацію головного протиріччя сучасної системи управління – відриву об'єкта управління від самого процесу управління. Напрями такого механізму – прозорість влади, її стану, ефективності та результативності.

Запровадження онлайн та відео-консультацій для суб'єктів малого та середнього підприємництва з питань започаткування бізнесу, експертної діяльності, оподаткування тощо, а також запровадження ефективного механізму одержання адміністративних послуг дистанційно через мережу Інтернет є одними з-посеред інших пріоритетних напрямів економічного та соціального розвитку об'єднаних територіальних громад, які впливатимуть на залучення у 2021-2022 роках додаткових надходжень до бюджету [7, с. 51].

Введення режиму суспільної комунікації, як основи відкритого інформаційного суспільства, забезпечить ефект синергії на основі підвищення довіри громадян, інститутів громадянського суспільства до держави, до її органів влади з одного боку, а з іншого – дасть можливість збільшення ресурсів влади за рахунок участі самого населення.

2. Поширення комунікацій в управлінні, впровадження інформаційних технологій, комп'ютерних мереж, телекомунікацій у перспективі будуть наростати. Відтак, можна зробити два висновки: перший – роль і значення інформаційно-комунікаційних технологій для вдосконалення системи публічного управління буде зростати, оскільки вони є головним резервом розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури, і другий висновок – виникнуть нові технології, нові засоби, події, відкриття, фактори, які дозволять діючу систему постійно вдосконалювати в напрямку пошуку оптимального співвідношення в системі публічного управління «держава-суспільство-громадянин». Адже, відповідно до практики розвинутих країн Європейського Союзу, ефективний розвиток економіки, зокрема, виробництва сільськогосподарської продукції та сільської місцевості залежать від регулювання й допомоги з боку держави [13, с. 87].

3. Характерними рисами громадських комунікацій на основі інформаційно-технологічних факторів є:

- активізація потенціалу суспільства через активних громадян, групи, території;

- трансформація процесів публічного управління з хаотичних у стійкі, динамічні, всеохоплюючі процеси;

- створення системи взаємовідносин на принципах партнерства, стійкої стабільності, оперативного реагування на системні зміни у відносинах суб'єктно-об'єктного характеру [15].

Таким чином, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у

системі публічного управління сприятиме підвищенню легітимності управління, узгодженості суспільних інтересів і створення постійно діючих представницького і дискусійного майданчиків.

Технологічною основою формування ефективної інформаційної моделі публічного управління стають електронні платформи – відкриті й технічно нейтральні засоби, що забезпечують умови вільного обміну інформаційними ресурсами. Такі платформи визначають розповсюджуваний контент, аудиторію користувачів, способи підключення до контенту і взаємодії один із одним. Споживання суспільством платформних цифрових технологій та їхніх продуктів потужно впливає на внутрішню і зовнішню політику, державне управління, економіку, соціальні практики, освіту, громадянські цінності. Здійснюючи модерацию медіаконтенту, платформи мають величезний вплив на способи виробництва знань, створюють настройки участі користувачів у соціальних комунікаціях і породжують певні види публічного дискурсу. Таким чином, життєдіяльність суспільства в значній мірі стає продуктом їх дизайну та контролю.

Висновки. Ідея активного використання інформаційно-телекомунікаційних технологій для підвищення ефективності діяльності органів влади з'явилася в процесі реалізації адміністративних реформ на основі концепції нового державного менеджменту, що отримала в кінці ХХ ст. підтримку і поширення в системі публічного управління. В ході здійснення програми електронного уряду ця концепція адміністративних перетворень виявилася вузькою, недостатньо враховуючою особливості публічного управління. До того ж, проявилися більш чітко деякі нові тенденції у суспільному розвитку, пов'язані з цифровізацією соціуму (виникнення мережових структур, комунікаційна революція, формування «суспільства знань»).

Отже, інформаційна система публічного управління та адміністрування являє собою сукупність засобів та методів, що дозволяють користувачу збирати, зберігати, передавати й обробляти відібрану інформацію; вона призначена для отримання, обробки, зберігання, накопичення, відображення та реєстрації даних про об'єкт, його технічний стан, структуру, елементи, його властивості та функціонування; є частиною інформаційного суспільства та складовою процесу діджиталізації у різних сферах діяльності; є невід'ємною складовою у публічному управлінні та відіграє важливу роль у прийнятті управлінських рішень. Саме завдяки сучасним ефективним інформаційним системам не відбувається перенакопичення інформації, що покращує та робить процес управління більш швидким, чітким, прозорим та ефективним.

Функціонування безлічі взаємопов'язаних інформаційних систем, забезпечуючи електронну взаємодію органів публічної влади різних країн в умовах цифровізації та глобалізації соціально-економічних відносин із представниками бізнес-структур і громадянського суспільства, дозволяє сформулювати елементи «віртуальної громадськості» та «цифрової влади» як трансформованих форм публічного управління.

Список використаних джерел

1. Архипова О.И. Функциональные возможности информационно-коммуникационных технологий как инструмента совершенствования системы публичного управления : автореф. дис. ... канд. экон. наук.: 08.00.05/ ФГБОУ ВПО РАНХ и ГС. Москва: 2015. 24 с.
2. Василенко Л.А., Зотов В.В. Цифровизация публичного управления: риски, казусы, проблемы. *Цифровая социология*. 2020. № 3 (2). С. 4-16.
3. ДСТУ 2392–94 (Державний стандарт України; інформація та документація; базові поняття; терміни та визначення). URL: https://dbn.at.ua/_ld/11/1166_DSTU2392-94.pdf (дата звернення: 14.05.2021).
4. Інформаційна система: матеріал з Вікіпедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Інформаційна_система#Структура_IC (дата звернення: 14.05.2021).
5. Кайль Я.Я., Ламзин Р.М., Воловик В.С. Направления развития информационных технологий в публичном управлении России: федеральный уровень. *Государственное и муниципальное управление. Ученые записки*. 2016. № 2. С. 23-29.
6. Коваленко О.О. Сучасні інформаційні системи – інвестиції в розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 2. С. 10-13.
7. Колесник Т.В. Особливості управління бюджетом об'єднаних територіальних громад та їх специфічні завдання в сучасних умовах. *The Scientific Heritage*. 2020. № 49, Ч. 5. Р. 46-54.
8. Левицька Т.В. Особливості використання сучасних інформаційних технологій. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 10. С. 233-238.
9. Лумпова Т.І. Сучасні напрямки створення інтегрованих інформаційних систем. *Статистика України*. 2008. № 1. С. 76-82.
10. Матвійчик-Соскіна Н.О. Аналіз сучасних підходів до створення маркетингових інформаційних систем. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 8. С. 266-272.
11. Меркулов А.В., Авдеева И.Л., Головина Т.А. Информационное обеспечение системы публичного управления с учётом современных вызовов и угроз. *Среднерусский вестник общественных наук*. 2018. № 13(1). С. 153-165.
12. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР в редакції станом на 4 липня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.06.2020).
13. Пронько Л. М., Фурман І. В. Формування державної програми підтримки підприємств-агровиробників України з урахуванням світового досвіду. *Економіка АПК*. 2019. № 11. С. 85-95.
14. Туронок С. Г. Информационные системы в государственном управлении. *Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право*. 2009. № 2(3). С. 75-93.
15. Ушакова І.О., Плеханова Г.О. Інформаційні системи та технології на підприємстві: конспект лекцій; Харків. Вид. ХНЕУ, 2009. 129 с.
16. Чернышов А.Г. Политика явная и тайная: о «подводной» части

современного публичного «пиар-айсберга». *Власть*. 2015. № 8. С. 52-58.

17. Шевцова И.В., Днепровская Н.В. Социальные медиа в коммуникации между гражданами и органами государственного управления. *Государственное управление. Электронный вестник*. 2015. № 51. С. 138-151.

18. Яновский А.В. Функциональные характеристики современных информационно-технологических факторов как императива совершенствования системы публичного управления. *Государственное и муниципальное управление. Ученые записки*. 2017. № 2. С. 257-265.

References

1. DSTU 2392–94 (Derzhavnyi standart Ukrainy; informatsiia ta dokumentatsiia; bazovi poniattia; terminy ta vyznachennia) [DSTU 2392-94 (State Standard of Ukraine; information and documentation; basic concepts; terms and definitions)]. *dbn.at.ua*. Retrieved from: https://dbn.at.ua/_ld/11/1166_DSTU2392-94.pdf [in Ukrainian].

2. Arkhipova, O.I. (2015). Funktsionalnyye vozmozhnosti informatsionno-kommunikatsionnykh tekhnologiy kak instrumenta sovershenstvovaniya sistemy publichnogo upravleniya [Functional capabilities of information and communication technologies as a tool for improving the public administration system: abstract for a competition]. *Extended abstract of candidate's thesis*. FGBOU VPO RANKH i GS. Moscow [in Russian].

3. Vasilenko, L.A., & Zotov, V.V. (2020). Tsifrovizatsiya publichnogo upravleniya: riski, kazusy, problem [Digitalization of public administration: risks, incidents, problems]. *Tsifrovaya sotsiologiya – Digital Sociology*, 3(2), 4-16 [in Russian].

4. Informatsiina systema: matrial z Vikipedii [Information system: material from Wikipedia]. *uk.wikipedia.org*. Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/Інформаційна_система#Структура_IC [in Ukrainian].

5. Kayl, Ya.Ya., Lamzin, R.M., & Volovik, V.S. (2016). Napravleniya razvitiya informatsionnykh tekhnologiy v publichnom upravlenii Rossii: federal'nyy uroven [Directions of development of information technologies in public administration of Russia: federal level]. *Gosudarstvennoye i munitsipal'noye upravleniye – State and municipal administration. Scholarly notes. Uchenyye zapiski*, 2, 23-29 [in Russian].

6. Kovalenko, O.O. (2009). Suchasni informatsiyni systemy – investytsiyi v rozvytku pidpryyemstva [Modern information systems – investments in enterprise development]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid – Investment practice and experience*, 2, 10-13 [in Ukrainian].

7. Kolesnik T.V. (2020) Osoblyvosti upravlinnia biudzhетom obiednanykh terytorialnykh hromad ta yikh spetsyfichni zavdannia v suchasnykh umovakh [Peculiarities of budget management of united territorial communities and their specific tasks in modern conditions]. *The Scientific Heritage*, 49, 5, 46-54 [in Ukrainian].

8. Levytska, T.V. (2009). Osoblyvosti vykorystannya suchasnykh

informatsiynykh tekhnolohiy [Features of the use of modern information technologies]. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic problems*, 10, 233-238 [in Ukrainian].

9. Lumpova, T.I. (2008). Suchasni napryamky stvorennia intehrovanykh informatsiynykh system [Modern directions of creating integrated information systems]. *Statystyka Ukrayiny – Statistics of Ukraine*, 1, 76-82 [in Ukrainian].

10. Matviychyk-Soskina, N.O. (2009). Analiz suchasnykh pidkhodiv do stvorennia marketynhovykh informatsiynykh system [Analysis of modern approaches to the creation of marketing information systems]. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic problems*, 8, 266-272 [in Ukrainian].

11. Merkulov, A.V., Avdeyeva, I.L., & Golovina T.A. (2018). Informatsionnoye obespecheniye sistemy publichnogo upravleniya s uchotom sovremennykh vyzovov i ugroz [Information support of the public administration system taking into account modern challenges and threats]. *Srednerusskiy vestnik obshchestvennykh nauk – Central Russian Bulletin of Social Sciences*, 13 (1), 153-165 [in Russian].

12. Pro zakhyst informatsii v informatsiino-telekomunikatsiynykh systemakh: Zakon Ukrainy № 80/94-VR, 5.07.1994 v redaktsii stanom na 04.07.2020 [On information protection in information and telecommunication systems: Law of Ukraine of July 5, 1994 № 80/94-VR]. (n.d.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

13. Pronko L.M., Furman I.V. (2019) Formuvannia derzhavnoi prohramy pidtrymky pidpriemstv-ahrovyrobnykiv Ukrainy z urakhuvanniam svitovoho dosvidu [Formation of the state support program for agricultural enterprises of Ukraine considering the world experience]. *Ekonomika APK*, 11, 85-95 [in Ukrainian].

14. Turonok, S.G. (2009). Informatsionnyye sistemy v gosudarstvennom upravlenii [Information systems in public administration]. *Kontury globalnykh transformatsiy: politika, ekonomika, pravo – The contours of global transformations: politics, economics, law*, 2 (3), 75-93 [in Russian].

15. Ushakova, I.O., & Plekhanova H.O. (2009). *Informatsiyni systemy ta tekhnolohiyi na pidpryyemstvi [Information systems and technologies at the enterprise]*. Kharkiv: KHNEU [in Ukrainian].

16. Chernyshov, A.G. (2015). Politika yavnaya i taynaya: o «podvodnoy» chasti sovremennogo publichnogo «piar-aysberga» [Explicit and secret politics: on the «underwater» part of the modern public «PR iceberg»]. *Vlast – Power*, 8, 52-58 [in Russian].

17. Shevtsova, I.V., & Dneprovskaya, N.V. (2015). Sotsialnyye media v kommunikatsii mezhdru grazhdanami i organami gosudarstvennogo upravleniya [Social media in communication between citizens and government bodies]. *Gosudarstvennoye upravleniye. Elektronnyy vestnik – Public administration. Electronic bulletin*, 51, 138-151 [in Russian].

18. Yanovskiy, A.V. (2017). Funktsionalnyye kharakteristiki sovremennykh informatsionno-tekhnologicheskikh faktorov kak imperativa sovershenstvovaniya sistemy publichnogo upravleniya [Functional characteristics of modern information

technology factors as an imperative to improve the public administration system]. *Gosudarstvennoye i munitsipal'noye upravleniye. Uchenyye zapiski – State and municipal administration. Scholarly notes*, 2, 257-265 [in Russian].

Відомості про авторів

ГАЛИЧ Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, професор, перший проректор, Полтавська державна аграрна академія (36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3, e-mail: galycholeksandr@gmail.com).

ДЕМИДКІН Олег Сергійович – здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії кафедри публічного управління та адміністрування, Полтавська державна аграрна академія (36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3, e-mail: oleg.demydkin@gmail.com).

HALYCH Oleksandr – Candidate of Economic Sciences, Professor, First Vice-Rector, Poltava State Agrarian Academy (36003, Poltava, 1/3, Skovorody Str., e-mail: galycholeksandr@gmail.com).

DEMYDKIN Oleh – Higher Education Degree Seeker of Doctor of Philosophy, Department of Public Management and Administration, Poltava State Agrarian Academy (36003, Poltava, 1/3, Skovorody Str., e-mail: oleg.demydkin@gmail.com).

ГАЛИЧ Александр Анатольевич – кандидат экономических наук, профессор, первый проректор, Полтавская государственная аграрная академия (36003, г. Полтава, ул. Сковороды, 1/3, e-mail: galycholeksandr@gmail.com).

ДЕМИДКИН Олег Сергеевич – соискатель высшего образования степени доктора философии кафедры публичного управления и администрирования, Полтавская государственная аграрная академия (36003, г. Полтава, ул. Сковороды, 1/3, e-mail: oleg.demydkin@gmail.com).

УДК 157.427

DOI: 10.37128/2411-4413-2021-2-12

**КАПІТАЛЬНІ
ІНВЕСТИЦІЇ:
НОРМАТИВНО-
ПРАВОВЕ
РЕГУЛЮВАННЯ
ТА ОБЛІК**

ПОДОЛЯНЧУК О.А.,
*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку та оподаткування
в галузях економіки*

ГУДЗЕНКО Н.М.,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування
в галузях економіки,
Вінницький національний аграрний університет
(м. Вінниця)*

У статті проведено оцінку нормативно-правового регулювання та обліку капітальних інвестицій і визначено, що єдиного та точного терміну, який би визначав їх сутність досі ще не встановлено. Окреслено відмінність у визначеннях капітальних